

De Waterwet en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

DE WATERWET EN DE WET ALGEMENE

Hoofdlijnen van de watervergunning en de omgevingsvergunning

Waterwet integreert bestaande wetten

Om te kunnen voldoen aan de eisen die het waterbeheer van de toekomst aan ons land stelt, wordt een nieuwe, integrale Waterwet voorbereid. Deze wordt naar verwachting in december 2009 van kracht. Als 'raamwet' regelt de Waterwet echter niet alles: in het Waterbesluit (een algemene maatregel van bestuur), de Waterregeling (een ministeriële regeling) en in de verordeningen van provincies en waterschappen worden veel regels nader uitgewerkt.

Door het samenvoegen van de verschillende vergunningen nemen de bureaucratie en de regeldruk voor burgers en bedrijven af. De Waterwet sluit goed aan op de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro), waardoor de relatie met het ruimtelijke omgevingsbeleid wordt versterkt. Met één integrale wet wordt ook het uitvoeren van Europese waterrichtlijnen eenvoudiger.

Watervergunning en algemene regels in de Waterwet

De Waterwet geeft verschillende juridische instrumenten voor het uitvoeren van het waterbeleid. Eén van de belangrijkste noviteiten is dat zes nu nog bestaande afzonderlijke vergunningen en ontheffingen opgaan in één integrale watervergunning. Daarnaast zal de vergunning op grond van de waterschapsverordeningen (keuren) onderdeel uitmaken van de integrale watervergunning. De bureaucratie vermindert hierdoor aanzienlijk. Minstens zo belangrijk echter is dat zoveel mogelijk activiteiten onder algemene regels vallen. In de regel komt dit neer op een meldingsplicht in plaats van een vrij zware vergunningenprocedure. Hierdoor nemen de administratieve lasten voor burgers en bedrijven af. Via algemene regels is vooraf voor iedereen duidelijk wat wel en wat niet kan. Niet alles leent zich echter voor algemene regels.

Voor deze activiteiten in, op, onder of over watersystemen introduceert de Waterwet de watervergunning. Het gaat hierbij om een scala van handelingen dat voorheen door de afzonderlijke wetten werd gereguleerd, zoals het lozen van verontreinigende stoffen op oppervlaktewater, het onttrekken van grondwater of het bouwen op een dijk.

Verlenen van watervergunning

De vergunningverlener moet bij de beoordeling van een aanvraag voor een watervergunning toetsen op alle doelstellingen van de Waterwet in onderlinge samenhang: kwaliteit, kwantiteit, hoogwaterbescherming, infrastructureel beheer en functie-ervulling. Er ontstaat daarmee een integraal afwegingskader.

Bevoegd gezag voor de verlening van de watervergunning zijn het waterschap voor het regionale watersysteem, Rijkswaterstaat voor het hoofdwatersysteem en de provincies voor drie specifieke categorieën grondwateronttrekkingen en infiltraties.

Als de aanvraag om een watervergunning betrekking heeft op handelingen waarvoor verschillende bestuursorganen bevoegd zijn, wordt de beslissing op de aanvraag in beginsel genomen door het hoogste bevoegde gezag. De Waterwet geeft Rijkswaterstaat, de provincies en de waterschappen wel de mogelijkheid in voorkomende gevallen te regelen dat een ander bestuursorgaan bevoegd gezag wordt. Hiertoe is een handreiking ontwikkeld ('Handreiking samenloop bevoegdheden Waterwet') die de beheerders kan helpen.

Waterbeheerwetten

De Waterwet voegt de volgende acht bestaande waterbeheerwetten samen:

- Wet op de waterhuishouding;
- Wet verontreiniging oppervlaktewateren;
- Wet verontreiniging zeewater;
- Grondwaterwet;
- Wet droogmakerijen en indijkingen;
- Wet op de waterkering;
- Wet beheer rijkswaterstaatswerken (de 'natte' delen daarvan);
- Waterstaatswet 1900 (het 'natte' gedeelte ervan).

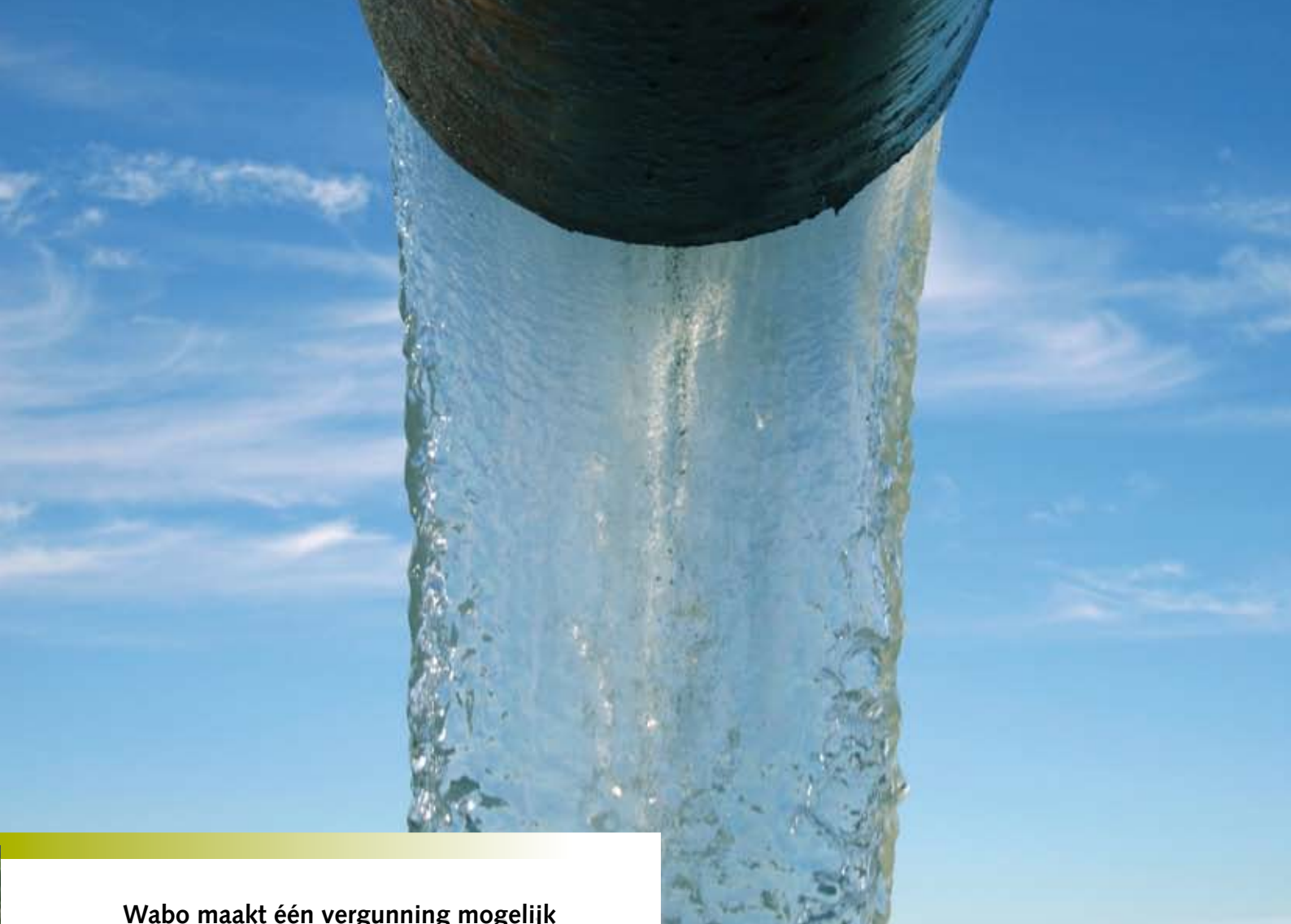
Daarnaast wordt vanuit de Wet bodembescherming de regeling voor waterbodems ondergebracht bij de Waterwet. Een samenvatting van de inhoud van de Waterwet is te lezen in de in 2008 verschenen brochure 'De Waterwet in het kort'. Ook voor de regeling voor waterbodems is een aparte brochure verschenen. Beide brochures zijn te downloaden vanaf www.waterwet.nl of te bestellen bij de Helpdesk Water.

Omgevingsrecht

De Wabo heeft betrekking op natuur, milieu, bouwen en ruimte en regelt de vergunningplicht voor activiteiten die nu nog vergunningplichtig zijn onder de volgende wetten en verordeningen:

- VROM-wetten, zoals de Woningwet (bouwvergunning), Gebruiksbesluit (vergunning en melding), de Wet milieubeheer (milieuvergunning en meldingsplicht) en de Wet ruimtelijke ordening (afwijking bestemmingsplan, aanlegvergunning);
- Monumentenwet (monumentenvergunning);
- Mijnbouwwet (mijnbouwmilieuvergunning);
- Wet verontreiniging oppervlaktewateren (indirecte lozingen);
- Diverse gemeentelijke en provinciale verordeningen (zoals de reclame-, kap-, inrit- en sloopvergunning en de aanlegvergunning);
- Natuurbeschermingswet (vergunningen tot handeling in een beschermd natuurgebied met gevolgen voor habitat en soorten);
- Flora- en faunawet (onthefing).

Wabo maakt één vergunning mogelijk

Door regels te schrappen en samen te voegen, worden de lasten voor burgers en bedrijven verminderd. Een onderdeel van de modernisering van de VROM-regelgeving is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). De Wabo integreert en stroomlijnt bestaande procedures binnen het omgevingsrecht. De verschillende wetten blijven gewoon bestaan. Het ministerie van VROM streeft ernaar dat de Wabo op 1 januari 2010 in werking kan treden.

De omgevingsvergunning

De Wabo maakt het mogelijk dat het bevoegde gezag straks een omgevingsvergunning kan afgeven: één geïntegreerde vergunning voor bouwen, wonen, ruimte, natuur en milieu. Wie nu een huis, fabriek of schuur wil (ver)bouwen, krijgt te maken met verschillende overheidsinstanties en een groot aantal vergunningen met elk hun eigen criteria, procedures, loketten, afhandelingstermijnen, leges en toezichthouders. Voor burgers en bedrijven is dit onoverzichtelijk en tijdrovend, en de verschillen kunnen zelfs leiden tot tegenstrijdige vergunningvoorschriften. Door invoering van de omgevingsvergunning komt de vergunningvrager centraal te staan. Hij of zij hoeft nog maar één vergunning aan te vragen, bij één loket. Er is ook maar één bevoegd gezag. Na het doorlopen van één procedure volgt één besluit, waarop zonodig één rechtsbeschermingsprocedure volgt.

Verlening omgevingsvergunning

In afwijking van de Waterwet kent de Wabo voor de reguliere vergunningprocedure (voor eenvoudige projecten) een zogenoemde fatale termijn. Dat wil zeggen dat de vergunning, als niet tijdig een besluit is genomen over de aanvraag, automatisch (van rechtswege) is verleend. Er is ook een uitgebreide procedure. Deze geldt voor complexe projecten, waaraan bijvoorbeeld milieuaspecten zijn verbonden of waarvoor een afwijking van het bestemmingsplan nodig is. Deze duurt maximaal 6 maanden en kan, net als de reguliere procedure, eenmalig met maximaal 6 weken worden verlengd. Voor de uitgebreide procedure geldt geen fatale termijn.

Veelal zal de gemeente de geïntegreerde omgevingsvergunning verlenen. Bij complexe bedrijven met milieuaspecten waarin naast de gemeente ook de provincie bevoegd gezag is, treedt de provincie op als bevoegd Wabo-gezag. Daarbij kan de provincie gebruik maken van de deskundigheid van de gemeente. De gemeente krijgt een adviesrecht.

De aanvrager beslist zelf of hij voor een geïntegreerde aanvraag kiest, of 'deelvergunningen' aanvraagt voor afzonderlijke toestemmingen. Dit laatste is in een aantal gevallen mogelijk, maar daarbij verliest hij wel de voordelen van een gecombineerde aanvraag, zoals één procedure en één besluit. Ook is het mogelijk om één vergunning in twee fasen aan te vragen. Dit kan bijvoorbeeld handig zijn als een aanvrager eerst zekerheid wil hebben of hij een bepaalde activiteit wel op een locatie mag uitvoeren. Het blijft dan wel één vergunningaanvraag.

Aanvraag water- en omgevingsvergunning

Indieningsvereisten water- en omgevingsvergunning

De eisen waaraan in principe elke aanvraag voor een water- en omgevingsvergunning moet voldoen, de zogenoemde indieningsvereisten, staan vermeld in de ministeriële regelingen bij de Waterwet en de Wabo: de Waterregeling en de Ministeriële regeling omgevingsrecht. De indieningsvereisten vormen de opmaat voor het schriftelijke en elektronische aanvraagformulier.

Elektronische indiening van aanvragen water- en omgevingsvergunning

De ministeries van Verkeer en Waterstaat en VROM werken samen bij de ontwikkeling van de ict-voorziening, waarmee het vergunningverleningproces wordt ondersteund: het zogenoemde 'Omgevingsloket online'. Dit digitale loket biedt:

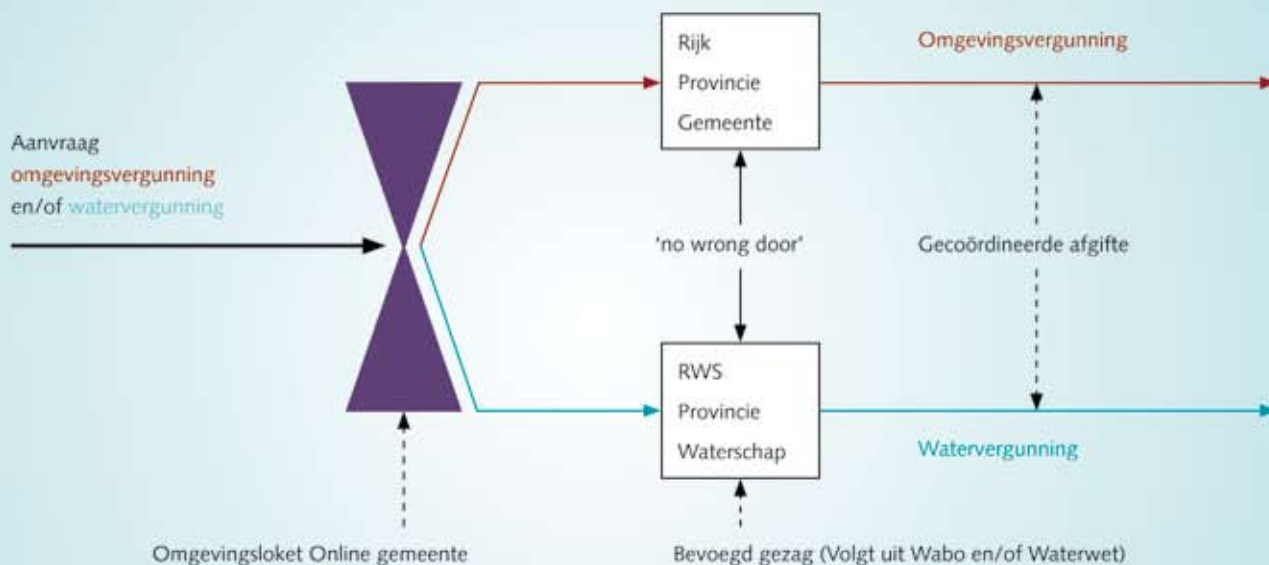
- informatie bij het oriënteren op vergunningen;
- de mogelijkheid om vergunningen 24 uur per dag vanuit huis of kantoor aan te vragen via een formulier;
- de mogelijkheid voor overheden om aanvragen digitaal te ontvangen en te delen;

Het Omgevingsloket online bestaat uit een aanvraagmodule met vragenboom en een dossiermodule. Aan de hand van de vragenboom kan een burger of bedrijf nagaan of hij vergunningplichtig is of dat de voorgenomen activiteit onder algemene regels valt. De aanvraagmodule genereert vervolgens een aanvraag- of meldingformulier op maat. De aanvrager kan ervoor kiezen om de aanvraag of melding digitaal of op papier in te dienen. Met de dossiermodule kunnen overheden digitale aanvragen en meldingen ontvangen en in behandeling nemen.

Naar verwachting kan de omgevingsvergunning met ingang van 1 januari 2010 via Omgevingsloket online worden aangevraagd. De watervergunning kan vermoedelijk in de tweede helft van 2010 digitaal worden aangevraagd. Tot die tijd zal een schriftelijk aanvraagformulier gebruikt worden.

Afstemming tussen de watervergunning en de omgevingsvergunning

De watervergunning en de omgevingsvergunning worden niet geïntegreerd. Het zijn afzonderlijke vergunningen die wel bij hetzelfde overheidsloket, Omgevingsloket online, kunnen worden aangevraagd. De gemeente is aangemerkt als het overheidsloket van Nederland, dus in principe ook voor de watervergunning, ook al is zij hiervoor geen bevoegd gezag. De aanvraag voor een watervergunning kan echter ook rechtstreeks bij het bevoegde gezag op grond van de Waterwet worden ingediend (Rijkswaterstaat, provincie of waterschap). Overigens kan ook de aanvraag om een omgevingsvergunning bij de provincie worden ingediend als niet de gemeente maar de provincie bevoegd is op die aanvraag te beslissen. De aanvrager heeft dus alle vrijheid, daarom is het verstandig dat waterbeheerders, provincies en gemeenten afspraken maken over de onderlinge afstemming. De wettelijke termijnen moeten immers in acht worden genomen, waardoor snel handelen noodzakelijk is. Zo zal een via de gemeente binnengekomen aanvraag om een watervergunning direct aan de waterbeheerder of de provincie moeten worden doorgezonden. Beide vergunningen kunnen straks via een digitaal formulier worden aangevraagd.

Afstemming bij vergunningverlening

Voor IPPC-bedrijven geldt een coördinatieregeling: de omgevingsvergunning en de watervergunning moeten, waar het directe lozingen betreft, onderling worden afgestemd. Deze regeling is vergelijkbaar met de coördinatiebepalingen in de Wet verontreiniging oppervlaktewateren en de Wet milieubeheer. Voor de overige bedrijven biedt de Wet samenhangende besluiten de aanvrager de mogelijkheid om het bevoegd gezag te verzoeken beide vergunningen onderling goed af te stemmen. Op deze manier kan bijvoorbeeld worden voorkomen dat tegenstrijdige voorwaarden worden opgelegd. Voor indirecte lozingen is het Wabo-bevoegde gezag zowel vergunningverlener als handhaver. De waterbeheerder heeft een toezichthoudende bevoegdheid. Daarnaast heeft hij een adviesrecht (geen adviesplicht) bij de beoordeling van een vergunningaanvraag voor dergelijke lozingen. Als er advies wordt gegeven, moet dit in principe worden overgenomen door het bevoegde gezag, voor zover de doelmatige werking van de rwzi wordt belemmerd of de waterkwaliteitsdoelstellingen in het geding zijn.

Meer informatie?

Zie www.waterwet.nl voor meer informatie over de Waterwet. Voor vragen kunt u de website raadplegen dan wel contact opnemen met de Helpdesk Water van het ministerie van Verkeer en Waterstaat: 0800-NLWATER (0800-6592837).

Via de website Kennisplein Omgevingsvergunning (<http://omgevingsvergunning.vrom.nl>) wordt u op de hoogte gehouden van de laatste nieuwsberichten en publicaties over de omgevingsvergunning. Via deze website kunt u zich abonneren op een nieuwsbrief die driewekelijks verschijnt. De Helpdesk Omgevingsvergunning is 5 dagen per week bereikbaar van 9 -12 uur op 070 - 3735333.

Tekst: Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Directoraat-generaal Water) en ministerie van VROM (programmadiirectie Omgevingsvergunning). **Eindredactie:** Pauw Sanders Zeilstra Van Spaendonck, Den Haag. **Vormgeving:** T2 Ontwerp, Den Haag. **Druk:** Koninklijke De Swart, Den Haag.

Juni 2009. Aan de inhoud van deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend.